

Projev na zasedání Akademického senátu

Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy 29. ledna 2025

Druhé a poslední funkční období mého předsedání tomuto úctyhodnému akademickému senátu se začíná zvolna chýlit ke konci. Jsem si však jist, že v následujících měsících nás čeká ledacos, jenom ne rutina; ta nás ostatně neprovázela ani v nedávné minulosti. Po většinu této doby jsem se snažil moderovat někdy značně vzrušené debaty senátu tak, aby každý mohl vyslovit svůj názor a konfrontovat jej s názory jiných. Pokoušel jsem se vyvažovat mezi krajnostmi a přikládat chladivé obklady na rozpálená čela. Občas jsem se stával nechtěným aktérem příběhů, jejichž scénář jsem nepsal, pro méně informované či více zaujaté někdy i fackovacím panákem. V prudkých střetech dnešních názorových protivníků, často ještě včerejších spojenců, jsem zachovával postoje, následkem kterých jsem snadno mohl být shledán ani horkým, ani studeným, nýbrž jen trestuhodně vlažným (blíže Zj. 3:15-16). Záměrně a z vlastní volby jsem tam, kde to jen šlo, zachovával neutralitu. I stalo se, že má absence radikality začala být na tomto fóru mnohými chápána jako slabost, vůle po konsensu jako oportunismus a nadhled jako ignorance.

Nezastupitelná role akademického senátu

Rád bych proto dnes, kdy tento sbor čeká zásadní hlasování, promluvil o tom, jak chápu svou roli a roli akademického senátu v současných událostech. Ne snad proto, abych se ospravedlnil; jednak necítím žádnou vinu, jednak nejsem ten, kdy by sám nad sebou mohl vyřknout verdikt. Naslouchal jsem ale mlčky a dost dlouho mínění a názorům jiných, proto věřím, že mohu s vlastním pohledem na věci vystoupit právě zde a právě nyní.

Když jsem před více než šesti lety přišel na tuto fakultu, chápal jsem to jako příležitost pracovat s mimořádným ústavem a s výbornými lidmi, z nichž mnozí už tenkrát byli a další se v krátké době stali mými přáteli. Fakultu jsem nahlížel jako inspirující duchovní prostředí, kterému i s jeho případnými disonancemi prospějí nejlépe tím, že se budu soustředit na svou práci, a především na práci se studenty. Zvolení do senátu a posléze i do jeho čela mi přineslo nové zkušenosti. Akademický senát se pro mě stal zkušebním kamenem komunikačních schopností, umění naslouchat a stále znovu ověřovat i míru vlastní empatie. Přesvědčil jsem se o tom, že rozdílný názor z nikoho nečiní mého nepřítele. Naučil jsem se, že představy o

obecném dobru a o cestě k jeho nastolení mohou být velmi odlišné – a také velmi osobní. Především jsem si ale osvojil respekt vůči principu akademické autonomie, jejíž ztělesnění akademický senát představuje. To je důvod, proč nemohu nikdy přitakat účelovému zpochybňování kompetence senátorek a senátorů, zejména těch z řad studentek a studentů naší fakulty. Vážím si jich všech, jakkoliv s nimi nemusím vždy souhlasit. Konsensus senátu je v každém jednotlivém usnesení křehký jako sama akademická svoboda, a musí takový i zůstat, neboť tento sbor tvoří odpovědní, samostatně uvažující jedinci.

Fakta a mystifikace

V současné době jsme my všichni v senátu vystaveni masivní přesvědčovací kampani, jejíž intenzita je přímo úměrná závažnosti rozhodnutí, které před námi stojí. Naše emocionální zatížení je daní, kterou platíme za pluralitu a svobodnou výměnu názorů, byť některé proklamace a petice obsahují příliš mnoho styčných bodů na to, aby mohly pocházet z různých zdrojů a vznikat spontánně. Senátu formulace podobných veřejných prohlášení nepřísluší. Jako jeden z jeho členů a také jako stále ještě hrdý příslušník naší akademické obce ale nemohu stát například na straně těch, kdo si přejí eskalaci sporů této fakulty s rektorátem univerzity. Nejde jen o to, že tento spor nelze vyhrát, přesněji řečeno nemůže jej vyhrát žádná strana. Rektorát je pro naši malou fakultu něčím obdobným, čím je pro naši malou republiku Evropská unie. Můžeme kritizovat konkrétní kroky a případné snahy o omezování suverenity, musíme vést dialog, třeba i polemický, avšak nemůžeme popřít, že tento svazek skýtá více výhod než nevýhod a že případná existence školy mimo něj není dost dobře představitelná. Za naprosto krátkozraké považuji, jestliže se proti sobě staví vazba fakulty k univerzitě na jedné a vazba fakulty k římskokatolické církvi na druhé straně. Spojení fakulty s církví, jež podle mého přesvědčení musí zůstat zachováno, není žádnou nevýhodou nebo přežitkem, ale naopak svrchovanou příležitostí, posilou a zdrojem duchovní autority. Stejně tak se to ale má s pevným místem Katolické teologické fakulty v organismu Univerzity Karlovy.

Porůznu šířené fámy o tom, jak se odkudsi shora chystá likvidace fakulty a/nebo její spojení s fakultami jinými, mohou vyděsit pouze jedince tápající a nesamostatné. Mnohem větší nebezpečí je, že k zániku, nebo alespoň morálnímu kolapsu, se dovede fakulta sama o sobě. Svými vnitřními spory, opětovným nastolováním průměru jako normy, uzavíráním se před mezioborovou a mezinárodní spoluprací a pokračující nepodporou rozsáhlejších badatelských projektů či přímo bojkotem jejich případné přípravy. Omezování úspěšných studijních

programů a vylučování schopných kolegyně a kolegů z našeho středu zcela určitě neosvětluje naši cestu do lepší budoucnosti, ať už je toto počínání zdůvodňováno jakkoliv.

Hlas pro budoucnost

Kolegyně a kolegové, během svého působení v tomto shromáždění jsem nikdy vědomě nepotlačoval žádný hlas přinášející věcný názor, byť by tento názor byl zcela protikladný k názoru mému. Rovněž jsem nikdy nikoho neinstruoval, jak má hlasovat, i když jsem k tomu byl příležitostně vybízen. Lístek odevzdaný v tajné volbě je pro mě nejen symbolem akademické demokracie a autonomie, ale též soukromou záležitostí každého senátora. Ani já samozřejmě neřeknu, jak se v dnešním klíčovém hlasování rozhodnu. Snad ale mohu prozradit, že svůj lístek vhodím do urny v naději, že napříště na této fakultě už nebude cesta k dobru a spravedlnosti, jíž se tolik zaklínáme, dlážděna drobnými podrazy a dílčími nespravedlnostmi. Věřím, že opustíme nesmiřitelnost stanovisek a uvažování v kategoriích triumfu a ponížení, naopak se zaměříme na nejmenšího společného jmenovatele vzájemného konsensu jako na výchozí bod. Neboť každé partikulární vítězství se v našich podmínkách nakonec ukáže jako velmi pomíjivé a navíc bude vždy znamenat prohru pro fakultu a pro její studenty. Není nás tolik, co mají nalézt společnou řeč.

Nechť dnešní hlasování prokáže oprávněnost existence akademického senátu jako pojistky v okamžiku, kdy ostatní snahy o racionální a věcné řešení vyzněly do ztracena.

Vít Vlnas

t. č. předseda AS KTF UK